

[Pradžia](#) > ... > [Nagrinėjimas Teisme](#) > [Civilinės Bylos](#) > [Įrodymų Rinkimas](#) > Estonia

Įrodymų rinkimas

 Estija

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Įrodinėjimo pareiga

1.1 Kokios yra įrodinėjimo pareigos paskirstymo taisyklės?

Prievolė įrodyti reglamentuojama Civilinio proceso kodekso (est. *tsiviilkohtumenetluse seadustik*) 230 straipsnyje, kuriame teigiama, kad ieškiniuose kiekviena proceso šalis turi įrodyti faktus, kuriais grindžiami jų reikalavimai ir prieštaravimai, išskyrus atvejus, kai įstatyme numatyta kitaip. Be to, jeigu įstatyme nenumatyta kitaip, proceso šalys gali susitarti prievolę įrodyti pasidalyti kitaip, negu numatyta įstatyme, ir susitarti dėl įrodymų, skirtų tam tikriems faktams įrodyti, pobūdžio. Jeigu įstatyme nenumatyta kitaip, teismas gali paimti įrodymus savo iniciatyva santuokos, tėvystės nustatymo bylose, su vaiko interesais susijusiame ginče arba peticijos nagrinėjimo procese.

1.2 Ar yra normų, atleidžiančių nuo pareigos įrodyti tam tikrus faktus? Kokiais atvejais? Ar galima tam tikrą teisinę prielaidą paneigti pateikiant įrodymus?

Fakto, kurį teismas laiko visuotinai žinomu, įrodyti nereikia. Teismas visuotinai žinomu gali paskelbti faktą, patikimos informacijos apie kurį galima gauti iš su procesu nesusijusių šaltinių. Be to, proceso šalies argumentas dėl fakto neprivalo būti įrodomas, jeigu priešinga proceso šalis tą faktą pripažįsta. Pripažinimas – tai rašytiniu pareiškimu teismui pateiktas arba teismo posėdyje pareikštas ir protokole įrašytas besąlyginis ir konkretus sutikimas su faktiniu teiginiu. Pripažinimą galima atšaukti tik priešingai proceso šaliai sutinkant arba jeigu pripažinimą atšaukianti proceso šalis įrodo, jog teiginys dėl fakto buvimo ar nebuvimo yra neteisingas ir faktas buvo pripažintas dėl to, kad buvo neteisingai suvoktas. Tokiais atvejais faktas laikomas nepripažintu. Faktas laikomas pripažintu, jei kita šalis aiškiai neginčijo teiginio dėl faktinės aplinkybės, ir ketinimas ginčyti faktą nėra aiškus iš kitų šalies teiginių.

1.3 Kiek teismas turi būti įsitikinęs tam tikro fakto egzistavimu, kad galėtų juo pagrįsti savo sprendimą?

Teismas visus įrodymus vertina pagal įstatymą, visais požiūriais, išsamiai ir objektyviai ir, remdamasis teismo vidiniu įsitikinimu, nusprendžia, ar proceso dalyvio pateiktas argumentas procese yra įrodytas, atsižvelgdamas, be kitų dalykų, į proceso šalių susitarimus dėl įrodymų pateikimo.

2 Įrodymų rinkimas

2.1 Ar įrodymai visuomet renkami šalies prašymu, ar tam tikrais atvejais teisėjas įrodymus gali rinkti ir savo iniciatyva?

Civilinio proceso kodekso 236 straipsnio 2 dalyje teigiama, kad apskritai suinteresuotosios šalys turėtų prašyti teismo priimti įrodymus, tačiau Civilinio proceso kodekso 230 straipsnio 3 dalyje numatyti atvejai, kai teismas gali paimti įrodymus savo iniciatyva. Pirmiausia, jeigu įstatyme nenumatyta kitaip, teismas gali paimti įrodymus savo iniciatyva santuokos, tėvystės nustatymo bylose, su vaiko interesais susijusiuose ginčiuose arba peticijos

nagrinėjimo procese.

2.2 Jeigu šalies prašymas rinkti įrodymus patenkinamas, kokie veiksmai atliekami toliau?

Jeigu siekiant įvertinti įrodymus reikia paimti papildomų įrodymų, teismas tai padaryti nurodo teismo nutartimi, kuri perduodama proceso dalyviams. Jeigu įrodymus reikia paimti iš teritorijos, nepriklausančios bylą nagrinėjančio teismo teritorinei jurisdikcijai, bylą nagrinėjantis teismas gali nusiųsti prašymo laišką, kad teismas, kurio teritorinėje jurisdikcijoje galima paimti įrodymus, priimtų nutartį atlikti procesinį veiksma. Be to, įrodymus galima paimti už Estijos ribų.

Priėmus nutartį įrodymai turi būti paimti vadovaujantis nuostatomis, kuriomis reglamentuojamas įrodymų paėmimas pagal įrodymų tipą (Civilinio proceso kodekso 27–32 skyriai).

2.3 Kokiais atvejais teismas gali atmesti šalies prašymą gauti įrodymus?

Teismas gali atmesti prašymą paimti įrodymus, jeigu:

1. įrodymai nėra aktualūs bylai (pirmiausia, jeigu nereikia įrodyti įrodyto fakto arba jeigu teismas mano, kad faktui įrodyti surinkta jau pakankamai įrodymų);
2. pagal įstatymą arba proceso šalių susitarimą faktas turi būti įrodytas tam tikro tipo ar formos įrodymais, o prašoma paimti kito tipo ar formos įrodymus;
3. įrodymai yra neprieinami, pirmiausia, jeigu nežinoma informacija apie liudytoją arba dokumento buvimo vieta arba jeigu įrodymų svarba yra neproporcinga laikui, kurio reikės įrodymams paimti, arba kitiems atitinkamiems sunkumams;
4. prašymas paimti įrodymus pateikiamas per vėlai;
5. nepagrindžiamas poreikis paimti įrodymus;
6. proceso dalyvis, prašantis paimti įrodymus, iš anksto nesumoka teismo reikalaujamos sumos, kuri padengtų įrodymų paėmimo išlaidas.

2.4 Kokios būna įrodinėjimo priemonės?

Pagal Civilinio proceso kodekso 229 straipsnio 1 dalį įrodymai civilinėje byloje yra bet kokia įstatymo numatytos procesinės formos informacija, pagal kurią teismas įstatymo nustatyta tvarka nustato faktų, kuriais grindžiami proceso šalių reikalavimai ir prieštaravimai, ir kitų faktų, svarbių teisingam bylos sprendimui, buvimą arba nebuvimą.

Pagal 2 dalį įrodymai gali būti liudytojo parodymai, priesaiką davusių proceso dalyvių pareiškimai procese, dokumentiniai įrodymai, fiziniai įrodymai, apžiūra arba eksperto nuomonė. Procese dėl peticijos ir supaprastintame procese teismas taip pat gali nurodyti, kad kitos įrodymo priemonės, įskaitant neprisiekusio proceso dalyvio pareiškimą procese, yra pakankamos faktams įrodyti.

2.5 Kaip gaunami liudytojų parodymai? Ar ekspertų įrodymai gaunami kita tvarka? Kokia tvarka teikiami rašytiniai įrodymai ir eksperto išvados (nuomonės)?

1) Liudytojo parodymai

Pagal Civilinio proceso kodekso 251 straipsnio 1 dalį asmuo, galintis žinoti bylai svarbius faktus, gali būti apklaustas kaip liudytojas, išskyrus atvejus, kai asmuo yra proceso dalyvis arba proceso dalyvio atstovas toje byloje. Liudytojai privalo suteikti informaciją apie faktus, kuriuos tiesiogiai sužinojo. Liudyti šaukiamas asmuo privalo atvykti į teismą ir pateikti teismui teisingus parodymus apie jam žinomus faktus. Gali būti pareikalauta, kad liudytojai ne dalyvautų posėdyje, o pateiktų rašytinius pareiškimus, jeigu atvykti į teismą liudytojui būtų neproporcinga našta ir, atsižvelgiant į klausimų turinį ir asmenines liudytojo savybes, teismo nuomone, rašytinių parodymų pakanka, kad būtų pateikti įrodymai. Arba teismas gali panaudoti kitame teismo posėdyje vykdytos apklausos įrašą, jeigu taip aiškiai supaprastinamas procesas ir galima daryti prielaidą, kad teismas galės pakankamai įvertinti įrašą tiesiogiai neapklausdamas liudytojo.

Kiekvienas liudytojas apklausiamas individualiai, o dar neapklaustiems liudytojams neleidžiama būti teismo salėje per bylos nagrinėjimą. Jeigu teismas turi pagrindą manyti, kad liudytojas bijo sakyti teismui tiesą arba turi kitų priežasčių jos nesakyti dalyvaujant proceso dalyviui, arba jeigu proceso dalyvis bando paveikti liudytojo

parodymus trukdydamas jam ar kitu būdu, teismas gali, kol liudytojas apklausiamas, pašalinti tą asmenį iš teismo salės. Tokiais atvejais, tam proceso dalyviui grįžus į teismo salę, liudytojo parodymai jam perskaitomi ir jis turi teisę pateikti liudytojui klausimų. Jeigu liudytojų parodymai prieštarauja vieni kitiems, teismas gali keletą kartų tame pačiame teismo posėdyje apklausti liudytoją ir pateikti jam klausimų.

Kai teikiami rašytiniai pareiškimai, proceso dalyviai turi teisę liudytojams per teismą pateikti rašytinius klausimus. Teismas sprendžia, į kuriuos klausimus liudytojas privalo atsakyti. Prireikus teismas gali šaukti liudytoją atvykti į teismo posėdį pateikti žodinių parodymų.

Jeigu asmuo dėl ligos, senyvo amžiaus, negalios ar dėl kokios nors kitos pagrįstos priežasties negali atvykti į teismą arba jeigu tai reikalinga dėl kitos priežasties, teismas gali nuvykti pas liudytoją ir išklausti jo parodymus.

Teismas įrodymus nagrinėja tiesiogiai (Civilinio proceso kodekso 243 straipsnio 1 dalis). Siekdamas patikrinti liudytojo pareiškimų patikimumą, teismas gali taikyti įvairius Civilinio proceso kodekso 262 straipsnio 1 ir 8 dalyse nurodytus metodus, pvz., pagal 1 dalį teismas nustato liudytojo tapatybę ir jo veiklos sritį, išsilavinimą, gyvenamąją vietą, ryšį su byla ir santykius su proceso dalyviais. Prieš pradėdamas teikti parodymus teismas paaiškina liudytojui pareigą sakyti tiesą ir atsisakymo teikti parodymus tvarką; pagal 8 dalį teismas prireikus per visą apklausą teikia papildomus klausimus siekdamas išsiaiškinti ar papildyti parodymus arba nustatyti, kuo grindžiamos liudytojo žinios.

2) Eksperto nuomonė

Siekdamas išsiaiškinti bylai svarbias aplinkybes, kurioms reikia konkrečių ekspertinių žinių, teismas turi teisę proceso dalyvio prašymu gauti ekspertų nuomonę. Siekdamas išsiaiškinti už Estijos Respublikos ribų galiojančią teisę, tarptautinę teisę ar papročių teisę, teismas proceso dalyvio prašymu arba savo iniciatyva gali prašyti teisės eksperto nuomonės. Nuostatos dėl liudytojų apklausų taikomos ir asmenų, turinčių specialių žinių, apklausoms, kai siekiama įrodyti aplinkybę ar įvykį, kuriam tinkamai paaiškinti reikia specialių žinių. Jeigu proceso dalyvis teismui pateikė rašytinę specialių ekspertinių žinių turinčio asmens nuomonę ir tas asmuo neapklausiamas kaip liudytojas, šios nuomonės laikomos dokumentiniais įrodymais. Užtuot nurodęs atlikti ekspertizę, teismas gali pasinaudoti teismo nurodymu kitame teismo procese pateikta eksperto nuomone arba eksperto nuomone, parengta įstaigos, vykdančios baudžiamąjį procesą arba procesą dėl baudžiamojo nusižengimo, nurodymu, jeigu daroma prielaida, kad teismas galės pakankamai įvertinti eksperto nuomonę nenurodydamas atlikti naujos ekspertizės. Tokiais atvejais ekspertui galima pateikti papildomų klausimų arba šaukti jį į teismą, kad atsakytų į klausimus.

Ekspertizę atlieka teismo ekspertas arba kitas valstybės tyrimų institucijoje dirbantis kvalifikuotas asmuo, oficialiai sertifikuotas ekspertas arba kitas teismo skirtas asmuo, turintis specialių ekspertinių žinių. Teismas gali skirti asmenį ekspertu, jeigu tas asmuo turi žinių ir patirties, reikalingų nuomonei pateikti. Jeigu ekspertizę gali atlikti oficialiai sertifikuotas ekspertas, kiti asmenys ekspertais skiriami tik esant pagrįstoms priežastims. Jeigu proceso šalys sutaria dėl eksperto, teismas gali tą asmenį skirti ekspertu, jeigu jis gali veikti kaip ekspertas pagal įstatymą.

Proceso dalyvis turi teisę per teismą pateikti ekspertui klausimų. Teismas nustato, kuriems klausimams atsakyti reikalinga eksperto nuomonė. Teismas, atmesdamas bet kurį tokį klausimą, turi išdėstyti atmetimo priežastis. Ekspertai savo nuomonę teismui turi pateikti raštu, išskyrus atvejus, kai teismas jiems nurodo tai atlikti žodžiu arba, jeigu ekspertas sutinka, kita forma. Eksperto nuomonėje turėtų būti išdėstytas išsamus visų išnagrinėtų dalykų aprašymas, šia analize pagrįstos išvados ir motyvuoti atsakymai į teismo klausimus.

Ekspertai jiems iškeltais klausimais turi pateikti teisingą, pagrįstą nuomonę. Kad pateiktų ekspertinę nuomonę, ekspertas gali išnagrinėti bet kokią reikalingą bylos medžiagą, dalyvauti įrodymų apžiūroje teisme ir prašyti teismo pagalbinės medžiagos ir papildomos informacijos.

Eksperto nuomonė atskleidžiama teismo posėdyje. Jeigu eksperto nuomonė nepateikiama raštu arba tokia forma, kurią galima atgaminti raštu, ekspertas savo nuomonę pateikia teismo posėdyje. Teismas gali kviesti ekspertą, pateikusį nuomonę raštu arba tokia forma, kurią galima atgaminti raštu, į teismo posėdį, kad jis atsakytų į klausimus. Teismas nuomonę pateikusį ekspertą į teismo posėdį taip pat gali kviesti tada, kai to prašo viena iš suinteresuotųjų šalių.

Išnagrinėjus eksperto nuomonę, proceso dalyviai teismo posėdyje gali pateikti ekspertui klausimų, kad

išsiaiškintų jo nuomonę, jeigu tas ekspertas pakviestas į teismą. Klausimai taip pat gali būti iš anksto pateikti teismui ir tada teismas gali perduoti juos ekspertui. Teismas atmes visus klausimus, kurie yra neaktualūs arba nepriklauso eksperto kompetencijai.

Liudytojų apklausos nuostatos taikomos ir ekspertų apklausai.

3) Rašytiniai įrodymai

Dokumentiniai įrodymai teikiami rašytinio dokumento, bet kokio kito dokumento forma arba panašioje duomenų rinkmenoje, įrašytoje kaip nuotrauka, vaizdas, garsas, elektroninis ar kitas duomenų įrašas, kurioje yra informacija apie bylai nagrinėti svarbius faktus ir kuri gali būti suvokiama forma pateikta teismo posėdyje.

Proceso dalyvių teismui pateiktas oficialus ir asmeninis susirašinėjimas, kitose bylose priimti sprendimai ir bet kokių asmenų, turinčių specialių žinių, nuomonės taip pat laikomi dokumentais.

Bet kokie pateikti rašytiniai dokumentai turėtų būti originalai arba nuorašai. Jeigu proceso dalyviai dokumentų originalus pateikia kartu su nuorašais, teismas gali gražinti dokumentų originalus ir į bylą įtraukti teisėjo patvirtintą nuorašo kopiją. Rašytinius dokumentus teikiančių asmenų prašymu į bylą įtraukti dokumentų originalai gali būti gražinti, kai įsigalioja teismo sprendimas ir baigiamas procesas. Nuorašas laikomas byloje. Teismas gali nustatyti pateikto dokumento išnagrinėjimo terminą, po kurio teismas privalo gražinti dokumentą. Tokiais atvejais dokumento nuorašas privalo būti paliktas byloje. Jeigu dokumentas pateiktas nuorašo forma, teismas turi teisę prašyti pateikti dokumento originalą arba pagrįsti priežastis, kodėl nebuvo galima pateikti dokumento originalo. Jeigu teismo reikalavimų nesilaikoma, teismas sprendžia dėl dokumento nuorašo įrodomosios vertės.

2.6 Ar tam tikros įrodinėjimo priemonės yra svaresnės už kitas?

Civiliniuose procesuose taikoma bendra laisvo įrodymų vertinimo taisyklė, tačiau suinteresuotųjų šalių sutikimu gali būti taikomi apribojimai. Konkrečiai Civilinio proceso kodekso 232 straipsnio 2 dalyje teigiama, kad teismui jokie įrodymai neturi iš anksto nustatytos vertės, jeigu proceso šalys nesusitaria kitaip. Taigi, proceso šalys gali susitarti tam tikriems įrodymams priskirti lemiamą vertę.

2.7 Ar tam tikri faktai turi būti įrodyti tik tam tikromis įrodinėjimo priemonėmis?

Taip. Pagal įstatymą arba proceso šalių susitarimą tam tikras faktas gali būti įrodytas tik tam tikro tipo ar formos įrodymais.

2.8 Ar įstatyme nustatyta liudytojų pareiga duoti parodymus?

Taip. Pagal Civilinio proceso kodekso 254 straipsnį liudyti šaukiamas asmuo privalo atvykti į teismą ir pateikti teismui teisingus parodymus apie jam žinomus faktus.

2.9 Kokiais atvejais jie gali atsisakyti duoti parodymus?

Teisę atsisakyti duoti parodymus kaip liudytojai turi šie asmenys:

1. ieškovo ar atsakovo palikuonys ir protėviai;
2. ieškovo ar atsakovo sesuo, įsėsėrė, brolis, įbrolis arba asmuo, kuris yra arba buvo susituokęs su ieškovo ar atsakovo seserimi, įsėsere, broliu ar įbroliu;
3. ieškovo ar atsakovo pamotė ar patėvis arba globėjas, arba posūnis ar podukra, arba globotinis;
4. ieškovo ar atsakovo įmotė arba įtėvis, arba įvaikis;
5. ieškovo ar atsakovo sutuoktinis ar sugyventinis ir sutuoktinio ar sugyventinio tėvai, net jei santuoka nutrūko ar sugyventiniai kartu nebegyvena.

Liudytojas taip pat gali atsisakyti duoti parodymus, jeigu parodymai jam arba kuriam nors iš pirmiau paminėtų asmenų gali užtraukti baudžiamąją atsakomybę už nusikaltimą ar baudžiamąjį nusižengimą.

Liudytojas turi teisę atsisakyti duoti parodymus dėl bet kurių faktų, kuriems taikomas Valstybinių paslapčių ir užsienio valstybių įslaptintos informacijos įstatymas (est. *riigisaladuse ja salastatud vālisteabe seadus*).

Bet kuris asmuo, tvarkantis informaciją žurnalistiniais tikslais, turi teisę atsisakyti duoti parodymus dėl bet kurių faktų, iš kurių būtų galima nustatyti informaciją suteikusį asmenį.

Nepaisant to, kas paminėta pirmiau, liudytoji neleidžiama atsisakyti duoti parodymų dėl:

1. sandorio, kurį paliudyti jis buvo kviečiamas, vykdymo ir turinio;
2. šeimos nario gimimo ar mirties;
3. fakto, susijusio su turiniais santykiais, kylančiais iš šeimos teisės reglamentuojamų santykių;
4. veiksmo, susijusio su ginčijamu teisiniu santykiu, kurį liudytojas pats atliko kaip proceso šalies teisinis pirmtakas arba atstovas.

2.10 Ar atsisakęs liudyti asmuo gali būti nubaustas arba priverstas duoti parodymus?

Taip. Jeigu liudytojas be pagrįstos priežasties atsisako duoti parodymus, teismas gali skirti baudą arba sulaikyti liudytoją iki 14 dienų. Liudytojas turi būti nedelsiant paleidžiamas, jeigu duoda parodymus arba jeigu byla baigiama nagrinėti, arba jeigu išnyksta poreikis liudytoją apklausti.

Be to, liudytojas padengia procesines išlaidas, atsiradusias dėl to, kad jis be pagrįstos priežasties atsisakė duoti parodymus.

2.11 Ar yra asmenų, iš kurių negali būti gaunami įrodymai?

Civilinio proceso kodekso 256 straipsnyje išdėstyta, kokių asmenų neleidžiama apklausti kaip liudytojų. Pirmiausia neapklausiami Estijoje registruotos religinės organizacijos dvasininkai ar jų pagalbiniai darbuotojai ir jiems neteikiama klausimų apie aplinkybes, jiems patikėtas atliekant dvasininko pareigas. Toliau nurodyti asmenys neapklausiami kaip liudytojai be asmens, kurio interesais taikoma pareiga išlaikyti konfidencialumą, leidimo:

1. atstovai civilinėse ar administracinėse bylose, advokatai baudžiamosiose bylose dėl nusikaltimų ar baudžiamųjų nusižengimų ir notarai dėl faktų, tapusių jiems žinomais atliekant profesines pareigas;
2. gydytojai, farmacininkai ar kiti sveikatos priežiūros paslaugų teikėjai dėl paciento jiems patikėtų faktų, įskaitant faktus, susijusius su protėviais, dirbtiniu apvaisinimu, asmens šeima ar sveikata;
3. kiti asmenys, kurie dėl savo darbo, profesinės ar ekonominės veiklos sužinojo konfidencialią informaciją, kurios pagal įstatymą jiems neleidžiama atskleisti.

Minėtųjų asmenų profesinės veiklos pagalbinių darbuotojų taip pat negalima apklausti kaip liudytojų be asmens, kurio interesais taikoma pareiga išlaikyti konfidencialumą, leidimo.

2.12 Kokį vaidmenį atlieka teisėjas ir šalis apklausiant liudytoją? Kokiomis sąlygomis liudytoją galima apklausti per vaizdo konferenciją ar naudojant kitas technologijas?

Civilinio proceso kodekso 262 straipsnyje išdėstyta liudytojų apklausos tvarka. Liudytojo apklausa pradedama, kai teismas paaiškina liudytojui apklausos objektą ir primygtinai paragina liudytoją atskleisti viską, ką jis žino apie apklausos objektą. Tada proceso dalyviai turi teisę per teismą pateikti liudytojui klausimų. Teismui leidus, proceso dalyviai gali teikti klausimus ir tiesiogiai.

Teismas atmeta menamuosius klausimus, su byla nesusijusius klausimus, taip pat klausimus, kuriais siekiama atskleisti naujus anksčiau nepateiktus faktus, ir pasikartojančius klausimus. Prireikus teismas, siekdamas patikslinti ar papildyti parodymus arba nustatyti, kuo grindžiamos liudytojo žinios, turi teisę pateikti papildomų klausimų bet kuriuo klausimų teikimo momentu.

Pagal Civilinio proceso kodekso 350 straipsnį teismas gali surengti posėdį procesinės konferencijos forma, kad proceso dalyviai ar jų atstovai arba konsultantai turėtų galimybę teismo posėdžio metu būti kitoje vietoje ir atlikti procesinius veiksmus toje vietoje tikroju laiku. Procesinės konferencijos forma vykdomame teismo posėdyje galima apklausti ir kitoje vietoje esantį liudytoją arba ekspertą, o kitoje vietoje esantis proceso dalyvis gali jiems pateikti klausimų.

Procesinės konferencijos forma surengtame teismo posėdyje užtikrinama kiekvieno proceso dalyvio teisė techniškai saugiu būdu teikti peticijas ir prašymus ir formuluoti pozicijas dėl kitų proceso dalyvių peticijų ir prašymų, o teismo posėdžio sąlygos, susijusios su teismo patalpose nesančių proceso dalyvių vaizdo ir garso

perdavimu tikroju laiku teismui ir atgal, turi būti techniškai saugios. Proceso šalių ir liudytojų sutikimu, o procese dėl peticijos – vien liudytojo sutikimu, liudytojas per procesinę konferenciją gali būti apklaustas telefonu. Teisingumo ministras gali nustatyti konkrečius techninius reikalavimus, kaip teismo posėdis turi būti vykdomas procesinės konferencijos forma.

3 Įrodymų vertinimas

3.1 Ar teismui priimant sprendimą taikomi apribojimai, jeigu šalis įrodymus gavo neteisėtai?

Pagal Civilinio proceso kodekso 238 straipsnio 3 dalies 1 punktą teismas gali atsisakyti priimti įrodymus ir grąžinti įrodymus, jeigu jie gauti padarant nusikaltimą arba neteisėtai pažeidžiant vieną iš pagrindinių teisių.

3.2 Ar mano parodymai bus laikomi įrodymais, jeigu esu bylos šalis?

Pagal Civilinio proceso kodekso 267 straipsnį proceso šalis, kuri jokiais kitais įrodymais negalėjo įrodyti fakto, kurį turi įrodyti, arba kuri nepateikė jokių kitų įrodymų, turi teisę prašyti, kad priešinga proceso šalis arba trečiasis asmuo būtų prisaikdinti ir apklausti tam faktui įrodyti. Jeigu tai yra juridinis asmuo, gali būti prisaikdintas ir apklaustas jo atstovas.

Teismas taip pat gali prisaikdinti ir apklausti proceso šalį, kuri privalo pateikti įrodymus dėl ginčijamo fakto, jeigu viena proceso šalis to prašo, o kita proceso šalis sutinka.

Neatsižvelgdamas į proceso šalių prašymus ir prievolės įrodyti pasidalijimą, teismas gali savo iniciatyva prisaikdinti ir apklausti bet kurią proceso šalį arba jas abi, jeigu, remdamasis ankstesniu procesu ir pateiktais bei paimtais įrodymais, jis negali suformuluoti pozicijos dėl nurodyto fakto, kuris turi būti įrodytas, buvimo. Teismas taip pat gali savo iniciatyva apklausti proceso šalį, jeigu proceso šalis, privalanti pateikti įrodymus, pageidauja būti prisaikdinta ir padaryti pareiškimą be priešingos proceso šalies sutikimo.

Supaprastintame procese ir procese dėl peticijos teismas pakankamu faktui įrodyti taip pat gali laikyti ir neprisaikdinto proceso dalyvio pareiškimą, išskyrus atvejus, kai pagal tam tikro tipo proceso dėl peticijos reglamentavimą yra priimtini tik prisaikdintų proceso dalyvių daromi pareiškimai. Pagal ieškinį pradėtoje byloje priimtas sprendimas negali būti grindžiamas jokia neprisaikdintos proceso šalies pareiškimu.

■ Paskutinis naujinimas: 18/04/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.